

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

SERİ B. CİLT IX. SAYI II : 1959

GELİBOLU YARIMADASININ FLORASI (*)

Yazan

W. B. TURRILL

Çeviren

Faik YALTIRIK

(Orman Botaniği Enstitüsü Asistanı)

II

UMBELLIFERAE

Apium graveolens L. Sp. Pl. 264 (1753).

Kaba Tepe yakınları, 10. 6. 23, Ingoldby 303.

Yayıllığı: I. 1, 2, 2a, 3, 3a, 4, 6, 6a, 7, 8, 9, 14, 15, 16.

Bupleurum apiculatum Friv. in Flora XVIII. I. 335 (1835).

Kaba Tepe yakınları, 10. 6. 23, Ingoldby 309. Daha sonra geniş sahalarda yayıldığı bulunmuştur.

Yayıllığı: XX. 2, 3, 3a, 4, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10.

B. gracile DC. Prodr. iv. 128 (1830). *Odontites gracilis* M. B. in Hoffm. Gen. Umb. ed. 2, 209 (1816) et in Fl. Taur-Cauc. iii. 198 (1819). **B. Marschallianum** C. A. Mey. Verzeichn. Pfl. Cauc. 123 (1831).

Cumalı dere, tuzlu bataklıklar, 30. 7. 23, Ingoldby 517; ve 11. 8. 23, Ingoldby 548.

Yayıllığı: XI. ve Kafkaslar. 2, 2a, 3, 6a, 7, 8, 8a.

(*) Bu sistematik liste, Seri B, Cilt 8, Sayı 2, 1958 tarihli dergideki makalenin devamıdır.

B. subovatum Link in Spreng. Spec. Umbell. 19 (1818). *B. protractum* Hoffm. et Link Fl. Portug. ii. 387 (1820), non vidi, ex Wolff in Pflanzenr. iv. 228. 46 (1910).

Ilyas Burnu, 28. 5. 23, Ingoldby 273.

Yayıllığı: V. ve XII. 1, 2, 2a, 3, 4a, 5, 6a, 7, 11, 13, 14, 15, 16.

Caucalis latifolia L. Syst. ii. ed. 12, 205 (1767).

Kilia, Maltepe, yaygın, 18. 5. 23, Ingoldby 203; Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 104.

Yayıllığı: III. 1, 2, 3, 3b, 4, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16.

Conium maculatum L. Sp. Pl. 243 (1753).

Angadere, 15. 7. 23, Ingoldby 369.

Yayıllığı: III. 1, 2, 3, 3b, 5, 6, 6a, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.

Crithmum maritimum L. Sp. Pl. 246 (1753).

Anafartalar, 5. 8. 23 Ingoldby 540.

Yayıllığı: VI. ve Batı Avrupa. 1, 2, 2a, 3b, 4a, 5, 6a, 7, 11, 14, 15, 16.

Daucus carota L. Sp. Pl. 242 (1753).

Eceabat, dere içinde, 14. 6. 23, Ingoldby 328; Angadere, tepeler üzerindeki kuru sahalarda, 21. 7. 23, Ingoldby 422.

Yayıllığı: III. 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 10a, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Eceabat örneği Angadere'den alınan örneğe benzememektedir. Birçok bakımlardan *D. maximus* Desf.,'e yaklaşmaktadır. Bu gördüğüm birçok örnekleri kadar büyük değildir. *D. carota*'dan farklı bir tür olarak kabul edilebilir.

Echinophora tenuifolia, L. Sp. Pl. 239 (1753).

Karakova dere, tuzlu bataklık, 30. 7. 23, Ingoldby 522.

Yayıllığı: XI. 1, 2, 2a, 3, 3a, 6, 6a, 7, 9.

Eryngium creticum Lamk. Encycl. iv. 754 (1796).

Kilia, 9. 7. 23, Ingoldby 396.

Yayıllığı: XI. ve Mısır. 1, 2, 2a, 3, 3a, 4a, 5, 6, 6a, 6b, 7, 7a, 11, 14, 16.

E. maritimum L. Sp. Pl. 233 (1753).

Anafartalar, sahilde, 8. 6. 23, Ingoldby 296.

Yayıllığı: V. ve Batı Avrupa. 1, 2, 2a, 3, 5, 6a, 7, 8, 9, 14, 15, 16.

Ferulago monticola Boiss. et Heldr. Diagn. Ser. II. ii. 91 (1856).

İlyasburnu, 28. 5. 23, Ingoldby 260; Angadere, seyrek meşe çalıları içinde, meyveli, 27. 7. 23, Ingoldby 476.

Yayıllığı: XX. 2, 3, 3a, 3b, 4, 6, 6a, 6b, 8, 8a, 10.

Bu tür, Heldreich tarafından toplanan numuneler arasından orijinal olarak teşhis edilmiştir. «In dumosis prope Raçhova ad radices parnassi» Bu koleksiyonun bir örneği Kew'de muhafaza edilmektedir. Boissier, Flora Or. ii 1001 (1872)'de aşağıdaki diğer örneklerini de zikretmiştir: Mons Chelmos (Orph.), Olympus Thessalus (Heldr., Orph.), Athos (Griseb.), Korthiat (Friv., Orph.). Janka, in Termész. Füzetek iii. pte. iv. 1879. da *Ferulago silvatica* (Bess.) Reichb., *F. monticola* Boiss. et Heldr. ve *Lophosciadium meifolium* DC. [*Ferulago meoides*(L.) Boiss.] gibi üç türü ayırarak bu tür hakkında bir makale yazmıştır. Onun görüşüne göre, *Lophosciadium* ayrı bir cinstir ve Boissier Flora Orientalis'de *Lophosciadium meifolium* DC. ve *F. monticola* Boiss. et Held (Diagn.) isimli iki bitkiyi *Ferulago monticola* ismi altında karıştırmıştır. Bu sonki mülâhaza maamafih bazı esaslara istinat etmektedir. Çünkü Janka Boissier'in iktibasen naklettiği örnekler ile Grisebach'ın örneklerini görmemiştir. O sadece Balkan Yarımadasının doğusundaki kısımlarda ve Athos Dağında Grisebach'ın muntakasındaki bitkileri toplamıştır. Hayek, «in Fritsch Neue Beitr. z. Fl. d. Balkanhalbinsel v. in Mitt. Naturwiss. Vereins. f. Steiermark li. 37-39 (1915)» de *F. monticola*'nın Sırbistandaki bulunuş yerlerini kaydetmiş. Fakat Sintenis ve Bornmüller'in Uludağ'dan topladıkları örneklerin orijinal yerlerden birinden toplanmış olduğunu söylemekle garip bir hata yapmıştır. Sadece Heldreich'in Raçhova yakınlarından topladığı örnek orijinaldir. Kanaatime göre, Uludağ'dan alınan bitki *F. monticola*'dır. Fakat Halacsy tarafından bunun *F. silvatica* olduğu kabul edilmektedir. Maamafih Hayek, Transilvanyadan toplanan bitkileri *F. silvatica* ve Sırbistanın Basara dağından toplanan bitkileri de *F. commutata* Roch. olarak ayırmaktadır. Böyle yapmakla haklı olduğunu zannetmiyorum. Birçokları italyan *F. Barrelieri* Ten.'i *F. silvatica* (Bess.) Reichb.'a atfetmektedir. Halacsy «in Consp. Fl. Gr. i. 643-644 (1901)» de her iki türü, *F. monticola* ile *F. silvatica*'yı kendi sahasından toplamış olduğunu kaydeder. İkinciyi birinciden «fructu parvo, ovato, 6-7 mm. longo, margine corticosa, seminis diametro 3-4 plo angustiore.» olması ile ayrılır diye tavsif eder. Birincisine ait bir numuneyi henüz görmedim, fakar Kew'de mevcut ikinciye ait örneklerde, meyvelerin 1 cm. uzunluğunda, 0-5 cm genişliğinde

olması ile Halacy'in tavsifine uymamaktadır. Zannediyorum ki bu örnek *F. monticola*'ya atfedilebilir.

Foeniculum vulgare Mill. Gard. Dict. ed. 8 (1768). *F. capillaceum* Gilib. Fl. Lith. iv. 40 (1785).

Eceabat, 14. 7. 23, Ingoldby 377.

Yayıllığı: V. ve XII. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 14, 15, 16.

Hippomarathum cristatum Boiss. in Ann. Sci. - Nat. Ser. 3. ii. 75 (1844).

Cachrys cristatum DC. Prodr. iv. 238 (1830).

Anafartalar, 17. 5. 23, Kett 21; İlyas burnu, 27-28. 5. 23. Ingoldby 252.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 6, 6a, 6b, 7, 8a, 8b.

Orlaya platycarpus Koch in Nov. Act. Nat. Cur. xii. i. 79 (1824).

Caucalis platycarpus L. Sp. Pl. 241 (1753).

Kilia, 23-24. 4. 23, Ingoldby 109.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3b, 6, 6a, 7, 8a, 8b, 11, 13, 14, 15.

Scandix pecten - veneris L. Sp. Pl. 256 (1753).

Kilia, 19-22. 4. 23, Ingoldby 49; Kilia, 24. 4. 24, Durham 99.

Yayıllığı: VI. ve XII. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Tordylium apulum L. Sp. Pl. 239 (1753).

Kilia, meyveli, 2. 5. 23, Kett 9; Kilya, yaygın, 12. 5. 23, Ingoldby 170; Kilia körfezi, meyveli, Durham; Kilia, 24. 4. 24, Durham 26.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3, 4a, 6a, 7, 11, 13, 14, 15, 16.

T. officinale L. Sp. Pl. 239 (1753).

İlyasburnu, 28. 5. 23, Ingoldby 263.

Yayıllığı: VIII. 1, 2, 2a, 3, 3b, 4a, 5, 6, 6a, 7, 11, 13, 14, 16.

ARALIACEAE.

Hedera helix L. Sp. Pl. 202 (1753).

Soğan dere, şelâleye yakın gölgeli yerde bir kaya üzerinde gelişmiş, Kasım 1922, Kett 73; Cambaz dere, 6. 5. 23, Ingoldby 583.

Yayıllığı: III. 1, 2, 3, 3a, 3b, 4, 5, 6, 6a, 7, 7a, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

CAPRIFOLIACEAE

Lonicera caprifolium L. Sp. Pl. 173 (1753).

Arıburnu, 27-28. 5. 23, Ingol d by 236. Yapraklarının alt yüzleri tüylü olan bir bitki, K e t t 86, Arıburnu, Kasım 1922, muhtemelen bu tür olacak.

Y a y ı l ı ş ı : III. 2, 2a, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16.

Sambucus nigra L. Sp. Pl. 269 (1753).

Cambaz dere, 6. 5. 23, Ingol d by 561.

Y a y ı l ı ş ı : IV. ve XIVA. 1, 2, 3, 3b, 4, 4a, 5, 6a, 7, 8, 8b, 9, 10, 11, 12, 13. 14, 15, 16.

RUBIACEAE

Asperula arvensis L. Sp. Pl. 103 (1753).

Kilia, yaygın, 19-22. 4. 23, Ingol d by 58, ve kıraç düzlüklerde, 1. 5. 23, Ingol d by 118.

Y a y ı l ı ş ı : V. ve XII. 2, 4a, 5, 6, 6a, 6b, 7, 8, 8b, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

A. montana W. et K. ex Willd. Enum. Hort. Berol. 151 (1809).

Kilia, Haziran - Temmuz 1923, Ingol d by 581.

Y a y ı l ı ş ı : XIX. 7, 8, 8a, 9, 10.

Yukarıdaki bitkiyi, *Asperula graveolens* M. B. ex Besser in Schult. Mant. Syst. iii. 376 (1818). ile yakinen ilgili olabileceğini kabul etmekteyim. Bu tür Boissier'in anladığı mânada (Flora Orientalis iii. 41 (1875)). Kabul edilirse, Gelibolu bitkisi de bunun içinde mülâhaza edil-melidir. Çünkü Boissier'in kendi herbariumundaki mevcut materyaller ile Prof. Chodat tarafından Kew'e gönderilen materyallerin tetkikinden anlaşılmuştur ki Boissier, farklar «küçük» bile olsa bitkileri bir araya ge-tirmiş ve üstelik bir isim altında toplamıştır.

Bu türlerin bazıları morfolojik olarak *A. cynanchica* L. ile ra-bıtalıdır.

Asperula rumelica Boiss., Boissier tarafından orijinal olarak tavsif edilmiştir. «Diagn. Ser. II. ii. 113 (1856)» «in planitiebus incultis (Step-pes) Rumeliae littoralis circa Kustendje. Legi floriferam fructiferamque Augusto 1842 «Bu Gelibolu örneğine yakındır. Köstenci, Romanya Dob-rucasının Karadeniz kıyısındaki Constanta şehrinin eski ismidir. 1842 tarihinde Boissier İstanbul ve civarını da içine alan bir şark seyahati yap-

mış. Prof. Chodat, Mr. Barbey vasıtası ile beni, Boissier'in bu seyahat sırasında Constanta'yı da ziyaret ettiğine ait kendi el yazısı ile yazılmış müsvettelerin mevcut olduğunu haberdar etmişti. *Asperula rumelica* Boissier tarafından Flora Orientalisde *A. graveolens* M. B.'ye çevrilmiştir. Fakat kanaatimce bu yanlıştır. Çok küçük taç yaprakları ile Kew'de mevcut *A. graveolens*'in küçük orijinal örneğinden kolaylıkla tefrik edilebilir. İfade etmek lâzımdır ki, Bossier *A. graveolens*'in taç yapraklarını «valde scabrido - pubescentis» olarak tavsif etmiştir. Fakat orijinal tavsifinde ifade şöyledir: «Laciniis... glabris... tubo... extus guidguam rugoso.» *A. rumelica*'ya *A. montana*'nın bir varyetesi olarak bakılabilir yahut az farklı (microspecies) bir tür olarak kabul edilebilir.

Boissier Herbarium'unda, Pichler tarafından Mudanya yakınlarından toplanmış bir örnekle (Temmuz 1874 No: 214) Noé tarafından İstanbul yakınlarından toplanmış diğer bir örnek bulunmaktadır. Her ikisinde *Asperula montana* W. K. olduğunu öğrendim. Noé'nin bir örneği 1845 tarihli bir etiketle ve *Asperula Lechleri* Noé ismi ile Kew'de bulunmaktadır. Bu isim hiç yayınlanmamıştır.

Şimdi üzerinde durduğumuz bitki, daha küçük taç yaprakları, şekli ve taç yapraklarının dış yüzlerinin ince sık tüylerle örtülü olması ile *A. graveolens* M. B. den fark eder.

A. cynanchica (var.) *hompsonii* Clem. Sert. 46 (1855) olabileceğinde şüpheliyim, çünkü orijinal tavsifi çok noksan ve Boissier Herbarium'undaki örneği de tam değil. Fakat bu muhtemelen *A. montana*'dır. Kew'deki örneklerden *A. montana*'nın Macaristandan Balkan Yarımadasına, Gelibolu ve Doğu Trakyaya doğru bir yayılış gösterdiği aşikârdır. Hattâ bu yayılış içersine Doğu Sırbistanın Pirot bölgesinden alınan *A. pirotica* Adamovic de ithal edilebilir.

Galium laconicum Boiss. et Helder. Diagn. Ser. I. vi. 66 (1845). Angadere, 18. 7. 23, Ingoldby 463.

Yayılışı: XX 2, 3b, 4, 6, 6a.

4000 fit yüksekliğindeki Laconiae - Malevo dağından toplanan ve halen Kew'de muhafaza edilen Orphanides'in örnekleri ile bu örnek arasında özel olarak ifade edebileceğim bir fark bulamadım. Evvelce bu tür olduğunu kabul ettiğim Mekadonyanın güneyinden toplanmış olan örneklerin şimdi *G. pseudoaristatum* Schur. olduğuna şüphem yok.

G. mollugo L. Sp. Pl. 107 (1753) var. **pubescens** Schrad. Spic. Fl. Germ. 16 (1794).

İlyasburnu, 28. 5. 23, Ingoldby 274.

Yayıllışı: (türün) IV. ve XIVa. 2, 3, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.

Varyetesi de türün yayılış sahası üzerinde serpili, olarak bulunur.

G. tricornis With. Bot. Arrangem. Brit. Pl. ed. 2, ii. 153 (1787).

Bigalı, yaygın, 29. 4. 23, Ingoldby 124.

Yayıllışı: V. ve XII. 1, 2, 6, 6a, 7, 8, 8a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

G. verum L. Sp. Pl. 107 (1753).

Anafartalar, yaygın, çiçekli, 20. 5. 23, Kett 26; Eskiköy 3. 6. 23, Ingoldby 283a.

Yayıllışı: III. 2, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Rubia Olivieri Rich. in Mém. Soc. Nat. Par. 132 (1834).

Kilia, yeşilimtırak çiçekleri ile, 24. 4. 24, Durham 100; Anafartalar ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 93.

Yayıllışı: X 1, 2.

Sherardia arvensis L. Sp. Pl. 102 (1753).

Kilia, 19-22. 4. 23, Ingoldby 56; Kilia, morumtrak çiçekleri ile, 24. 4. 24, Durham 13.

Yayıllışı: V. ve XII. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

VALERIANACEAE

Valeriana officinalis L. Sp. Pl. 31 (1753).

Anafartalar, pembe çiçekli, 24. 4. 24, Durham 40.

Yayıllışı: III. 3, 4, 4a, 6, 6a, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Valerianella coronata DC. in Lamk. et DC. Fl. Fr. ed. 3, iv. 241 (1805).

Kilia, 23-24. 4. 23, Ingoldby 110; Şehitler sırtı, Arıburnu, 90 m., çiçekli, 21. 5. 23, Kett 51.

Yayıllışı: V. ve XII. 2, 2a, 3, 4, 4a, 6, 6a, 6b, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14, 15.

DIPSACEAE

Callistemma palaestinum Heldr. Herb. Norm. 1148 (1891), no vidi, et in Bull. Herb. Boiss. vi. 302 (1898). *Knautia palaestina* L. Mant. altera 197 (1771).

Kilia, yaygın, 2-3. 5. 23, Ingoldby 135; Angadere, yamaçlar üzerinde çiçekli ve meyveli olarak, 29. 7. 23, Ingoldby 493.

Yayıllığı: X ve İtalyanın batısı. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 6, 6a, 6b, 7, 8b, 14, 16.

Knautia integrifolia Bert. Fl. Ital. ii. 32 (1835). *Scabiosa integrifolia* L. Sp. Pl. 99 (1753).

İlyasburnu, yaygın, 28. 5. 28, Ingoldby 265; Bigalı, 8. 7. 23, Ingoldby 390.

Birinci örnek çok noksandır ve teşhisi kat'i değildir.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 10, 11, 12, 13, 14, 16.

Pteroccephalus plumosus Coult. Mém. Sur les Dipsac. 31 (1823). *Knautia plumose* L. Mant. altera 197 (1771).

Angadere, meyveli, 22-24. 7. 23, Ingoldby 448.

Yayıllığı: XI. 1, 2, 3, 6, 6a, 8, 8a.

Scabiosa ucranica L. Sp. Pl. ed. 2, 144 (1762). *Scabiosa argentea* L. Sp. Pl. 100 (1753).

Kaba tepe yakınları, 10. 6. 23, Ingoldby 310; Eceabat, 15. 6. 23, Ingoldby 338.

Yayıllığı: V. 2, 3, 3b, 5, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11.

COMPOSITAE

Anacyclus clavatus Pers. Syn. ii. 465 (1807). *Anthemis clavatus* Desf. Fl. Atl. ii. 287 (1798).

İlyasburnu, 23-24. 4. 23, Ingoldby 104.

Yayıllığı: VI. 2, 14.

Anthemis austriaca Jacq. Fl. Austr. v. 22 (1778).

Kilia, 2-3. 5. 23, Ingoldby 132; Cambaz dere, 8-11. 5. 23, Ingoldby 186.

Yayıllığı: X ve XII. 6, 6a, 7, 8, 8a, 10, 11, 12, 13, 14, 15.

A. montana L. Sp. Pl. ed. 2, 1261 (1762) sensu Hal. Cops. Fl. Gr. ii. 55 (1902)

Şehitler sırtı, Arıburnu, çiçekli, 17. 5. 23, Kett 40.

Yayıllığı: VI. ve XII. 1, 2, 3, 3b, 4, 5, 6, 6a, 6b, 7, 8, 8a, 8b, 10, 11.

A. montana türünün çok sayıda varyetesi vardır. Fakat umumiyetle bunların hepsi *A. montana* olarak addedilmektedir. Gelibolu örneği var. *tenuiloba* Boiss. Fl. Or. iii. 291 (1875)'e hemen hemen yaklaşmaktadır. Fakat genç sürgünler bu varyetede, mevcut örneklerden çok daha beyaz tüylüdür. Üzerinde meyvelerinin olmayışı sebebi ile varyetenin teşhisini türde bırakmak mecburiyetinde kaldım.

A. tinctoria L. Sp. Pl. 896 (1753).

Kilia, yaygın, 24. 5. 23, Ingoldby 221; Angadere, 22-24. 7. 23, Ingoldby 434, bozuk bir formda.

Yayıllışı: III. 2, 3, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6, 6a, 6b, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12.

A. tomentosa L. Sp Pl. 893 (1753).

Anafarta, kenarları beyaz ortadaki disk sarı renkte, 24. 4. 24, Durham 75.

Yayıllışı: X. 2, 4a, 6a, 7,

Artemisia monogyna W. et K. Icon. Pl. Rar. Hung. i. 77, t. 75 (1802)
var. **microcephala** DC. Prodr. vi. 103 (1837).

Anafarta, 5. 8. 23, Ingoldby 549.

Yayıllışı: (var. nin) XIII. ve Hazer Denizinin doğusu.

Capt. Ingoldby tarafından toplanan örnekler, Odessa'dan Besser tarafından toplanıp gönderilen ve halen Kew'de muhafaza edilen örnekler son derecede uygundur. Bunlar Besser tarafından «*Artemisia maritima* L. O Kitaibeliana mihi var. *nutans*.» olarak yazılmıştır. «var. *nutans*»'un neşriyatını bulamadım. fakat «*O Kitaibeliana*» Besser tarafından yayınlanmıştır. Bu esas olarak *A. monogyna* W. et K. üzerine istinat etmektedir. Biraz önce zikredilen Odessa ve Gelibolu örnekleri bazı bakımlardan *A. monogyna*'nın Macaristan örneklerine uymamaktadır. Odessa ve Gelibolu bitkileri çok daha uzun, çok daha dalanmıştır ve yapraklar çok daha gri-beyazdır. Çiçekli ve meyveli örneklerini elde edinceye kadar bu bitkileri yeni bir tür olarak kabul etmeği uygun bulmuyorum.

Bellis silvestris Cyr. Pl. Rar. ii. 42, t. 4 (1787), non vidi; Boiss. Fl. Or. iii. 174 (1875).

Angadere, seyrek meşe çalıkları içinde, 27. 7. 23, Ingoldby, 482.

Yayıllışı: VI. 1, 2, 2a, 3a, 4, 5, 6a, 7, 8a, 10, 11, 13, 14, 15, 16.

Calendula arvensis L. Sp. Pl. ed. 2, 1303 (1763); D. Lanza in Atti Reale Accad.

Palermo xii. 111 (1923).

Kilia, yaygın ve bol, çiçekli ve meyveli, 19-22. 4. 23, Ingoldby 46; Anafarta 24. 4. 24, Durham 45.

Yayıllışı: V. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 6a, 7, 7a, 11, 14, 15, 16.

Cardopatum sorymbosum Pers. Syn. ii. 500 (1807). *Carthamus corymbosus* L. Sp. Pl. ed. 2, 1164 (1763).

Eceabat, 14. 7. 23, Ingoldby 397.

Yayıllışı: X. ve İtalyanın batısı. 1, 2, 2a, 3, 6a, 7, 7a.

Carduus pycnocephalus L. Sp. Pl. ed. 2, 1151 (1753).

Kilia, yaygın, 12. 5. 23, Ingoldby 172; Kilia, soluk leylâk renginde çiçekleriyle, 24. 4. 24, Durham 17.

Yayıllığı: V. ve XII. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 11, 13, 14, 15, 16.

Carlina graeca Heldr. et Srat. ex Boiss. Fl. Or. iii. 449 (1875).

Kilia, Ağustos 1923, Ingoldby 557.

Yayıllığı: XX. 2, 2a, 3, 3b, 5, 6a, 7a.

C. lanata L. Sp. Pl. 828 (1753).

Anafarta, kumullar üzerinde, 5. 8. 23, Ingoldby 542.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6a, 7, 14, 15.

Carthmus dentatus Vahl. Symb. i. 69 (1790).

Kilia, Ağustos, 1923, Ingoldby 556.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 3, 3a, 3b, 6, 6a, 6b, 7, 7a, 8a, 8b.

Centaurea diffusa Lamk. Encycl. i. 675 (1783).

Kaba Tepe yakınları, sahile yakın, 10. 6. 23, Ingoldby 320; Angadere, 18. 7. 23, Ingoldby 458; Kilia, Ağustos 1923, Ingoldby 554.

Yayıllığı: X. ve XIII. 3, 3a, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 16.

C. salonitana Vis. in Flora xii. i. Erg. 23 (1829) var. **macrantha**

Boiss. et Heldr. Diagn. Ser. II. iii. 78 (1856).

Eceabat, 14. 7. 23, Ingoldby 374.

Yayıllığı: (varyeteninki) xx. 1, 2, 3b, 6a, 7.

C. solstitialis L. Sp. Pl. 917 (1753).

Eceabat, 15. 6. 23, Ingoldby 339; Kilia, Ağustos 1923, Ingoldby 555.

Yayıllığı: III. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

C. spinosa L. Sp. Pl. 912 (1753) var. **tomentosa** Hal. in Bull. Herb. Boiss. vi. 634 (1898).

Kilia, 8. 7. 23, Ingoldby 400; Anafartalar ve Arıburnu, tomurcuklu, 16. 5. 24, Kett 107.

Yayıllığı: (türün) X. 1, 2, 2a., varyetesi de muhtemelen türün yayılış sahası içersinde bulunmaktadır.

C. Triumphetti All. Fl. Pedem. i. 158 (1785).

İlyasburnu, 28. 5. 23, Ingoldby 267.

Yayıllığı: XII. 2, 3, 3b, 4, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Chondrilla juncea L. Sp. Pl. (1753).

Yalova, 30. 6. 23, Ingoldby 391.

Yayıllışı: III. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Chrysanthemum coronarium L. Sp. Pl. 890 (1753).

Eceabat, bir oyuntu (gully) içinde, 18. 5. 23, Ingoldby 209, geniş başlı, 14. 7. 23, Ingoldby 370; Kilia, 25. 4. 24, Durham 118, çevresi açık sarı çiçeklerle.; Kilia, 24. 4. 24, Durham 97, çevresi koyu sarı çiçeklerle.

Yayıllışı: V. 1, 2, 2a, 4a, 6, 7, 14, 15.

C. segetum L. Sp. Pl. 889 (1753).

Eceabat, bir oyuntu içinde, 18. 5. 23, Ingoldby 208; Kilia, 24. 4. 24, Durham 96.

Yayıllışı: V. ve XVIII. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 6a, 7, 14.

Cichorium intybus L. Sp. Pl. 813 (1753). var **glabratum** G. et G. Fl. Fr. ii. 286 (1850). **Cichorium glabratum** Presl Fl. Sic. i. p. xxxii. (1826).

İlyasburnu, 27-28. 5. 23, Ingoldby 240; Angadere 18. 7. 23, Ingoldby 461.

Yayıllışı: III. 1, 2, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Crupina vulgaris Cass. Dict. Sci. Nat. xii. 68 (1818). **Centaurea crupina** L. Sp. Pl. 909 (1753).

Kilia, yaygın, 4. 5. 23, Ingoldby 141; Arıburnu, çiçekli, 20. 5. 23, Kett 25.

Yayıllışı: III. 2, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 7a, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16.

Diotis maritima Smith Engl. Flora iii. 403 (1825). **Filago maritima** L. Sp. Pl. 927 (1753).

Cumalı deresi, tuzlu bataklık, 30. 7. 23, Ingoldby 525.

Yayıllışı: VI. 1, 2, 2a, 3, 6a, 6b, 7, 14.

Echinops microcephalus S. et S. Prodr. ii. 209 (1813). **E. lanuginosus** S. et S. Fl. Gr. x. 18, t. 925 (1840).

Kaba tepe yakınları, tomurcuklu, 10. 6. 23, Ingoldby 316; Kilia ve Angadere, yaygın, Ingoldby 559.

Yayıllışı: X. 2, 3, 6, 6a, 6b, 7, 8, 8a, 8b, 10.

Erigeron canadensis L. Sp. Pl. 863 (1753).

Anafarta, kumullar, 5. 8. 23, Ingoldby 543.

Yayıllışı: I. 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6a, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Filago germanica L. Sp. Pl. ed. 2, 1311 (1763) var. **eriocephala** Boiss. Fl. Or. iii. 245 (1875). *Filago eriocephala* Guss. Pl. Rar. 344, t. 59 (1826).

Angadere yakınları, seyrek meşe çalıkları içinde, 27. 7. 23, Ingoldby 477.

Yayıllığı: III. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 6b, 7, 7a, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Hedypnois cretica Willd. Sp. Pl. iii. 1617 (1804). Sensu Boiss. Fl. Or. iii. 719. (1875). *Hyoseris cretica* L. Sp. Pl. 810 (1753).

Kilia, kuru yamaçlar üzerinde yaygın, çiçekli ve meyveli, 2-3. 5. 53, Ingoldby 134; Anafarta, 24. 4. 24, Durham 43, Orobanche Muteli. F. Sch. bu bitki üzerinde parazit olarak yaşar (Binek Bitki).

Yayıllığı: V. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6a, 7, 8a, 11, 14, 16.

Ingoldby tarafından toplanan örnekler ekseriya bu türde bulunduğundan çok daha tüylüdür ve *Hedypnois crepidiformis* Reichb. Fl. Germ. Excurs. 250 (1830-32). 'e. sıkı sıkıya uymaktadır. *H. cretica* (L.) Willd. sensu Boiss. çok çeşitli form gösteren (polymorphic) bir türdür.

Helichrysum siculum Boiss. Fl. Or. iii. 229 (1875). *Gnaphalium siculum* Spreng. Syst. iii. 476 (1826).

Kilia, sahildeki kayalıklar ve dik, kuru yamaçlar üzerinde yaygın, 4. 5. 23, Ingoldby 153.

Yayıllığı: X. 1, 2, 2a, 4a.

Hieracium Bauhinii Schult. Obs. Bot. 164 (1809).

İlyasburnu, 27-28. 5. 23, Ingoldby 253.

Yayıllığı: X. ve XII. 2, 3, 3b, 4, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Inula germanica L. Sp. Pl. 883 (1753).

Angadere, 22-24. 7. 23, Ingoldby 439.

Yayıllığı: X. ve XII. 3, 3a, 3b, 4, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12.

Jurinea consanguinea DC. Prodr. Vi. 676 (1837). *J. anatolica* Boiss. Diagn. Ser. I. iv. 21 (1844) var. *Consanguinea* Boiss. Fl. Or. iii. 574 (1875).

İlyasburnu, yaygın, 28. 5. 23, Ingoldby 264, Anafarta ve Arıburnu, 25. 5. 24, Kett. 108.

Yayıllığı: X. 2a, 7, 8b.

Bu türün en eski ismi *J. consanguinea*'dir. Fakat onun daha aşağıdaki taksimatları, varyeteleri henüz memnuniyet verici şekilde ta-

mamlanmış değildir. Yaprakların sertliği, örtüsü (indumentum), çiçeklerin basit yahut dallanmış halde bulunması, çiçek saplarının uzunluğu ve şekli çeşitli kombinezonlarda bulunur.

Gelibolu Yarımadasından alınan örneklerde, nisbeten dar parçalara ayrılmış olan yaprakların üst yüzlerinin beyaz tüylü olmayıp pürüzlü yeşil olması dikkate şayandır. Kew'de mevcut ve yapraklarının üst yüzleri pürüzlü (kaba) olan örnekler aşağıdaki yerlerden toplanmıştır: Metelin Adası (Mytilene), Aucher-Eloy, Çanakalle, Calvert ve Zohrab, Kalymnos, Forsyth Major Çanakalle, Sintenis, Chios, Aucher-Eloy.

Lactuca viminea Presl Fl. Cech. 160 (1819). *Prenanthes viminea* L. Sp. Pl. 797 (1953).

Angadere, 22-24.7. 23, Ingoldby 438.

Yayıllığı: VI. ve XII. 1, 2, 3, 3a, 3b, 4, 5, 6, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Leontodon tuberosus L. Sp. Pl. 799 (1753).

Kilia, yaygın, 2-3. 5. 23, Ingoldby 136a.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3b, 4a, 5, 6, 6a, 7, 11, 13, 14, 15, 16.

Matricaria chamomilla L. Sp. Pl. 891 (1753).

Kilia, yaygın ve bol, büyük sahaları kaplar, 12. 5. 23, Ingoldby 169; Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 133.

Yayıllığı: III. 1, 2, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.

Pallenis spinosa Cass. Dict. Sci. Nat. XXXVII. 276 (1825). *Buphthalmum spinosum* L. Sp. Pl. 903 (1753).

Kilia, yaygın, 24. 5. 23, Ingoldby 222.

Yayıllığı: IV. ve V. 1, 2, 2a, 3, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 7a, 11, 13, 14, 15, 16.

Pterotheca bifida Fisch. et Mey. Ind. Hort. Petrop. n. 1736 (1837).

İlyasburnu, yaygın, 23-24. 4. 23, Ingoldby 68; Kilia, 2-4. 5. 23, Ingoldby 136, 144; Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 132.

Yayıllığı: X. 1, 2, 3b, 4a, 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16.

Scolymus hispanicus L. Sp. Pl. 813 (1753).

Anafarta kumsalı, 8. 6. 23, Ingoldby 292a.

Yayıllığı: VI. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 7a, 8, 8a, 8b, 9, 11, 13, 14, 15, 16.

Scorzonera laciniata L. Sp. Pl. 791 (1753). *Podospermum laciniatum* DC. in Lamk et DC. Fl. Fr. ed. 3, iv. 62 (1805).

Kilia, 2-3. 5. 23, Ingoldby 131.

Yayıllışı: V. ve XII. 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 14, 15, 16.

S. lanata M. B. Fl. Taur. Cauc. ii. 237 (1808). *Leontodon lanatum* L. Amoen. iv. 287 (1759).

Kilia, yaygın ve bol, 19-22. 4. 23, Ingoldby 43; Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 144.

Yayıllışı: XI. 2, 6a, 7, 8a.

Sonchus Nymanii Tin. et Guss. Syn ii. 860 (1844). *S. glaucescens* Jord. Obs. v. 75, i. 5 (1847).

Kilia, yaygın, Türkler tarafından yenildiği söylenir, 2-3. 5. 23, Ingoldby 129; teşhisi materyalin eksik olması sebebi ile kat'i değil, Cambaz dere, ve Soğanlı dere arasında, 8-11. 5. 23, Ingoldby 190.

Yayıllışı: XI. 1, 2, 2a, 3, 3b, 4, 5, 6, 6a, 7, 8, 8a, 14.

Taraxacum serotinum Poir. in Lamk. Encycl. Suppl. iv. 420 (1816).

Angadere, 1011 rakımlı tepenin otla örtülü açıklıklarında, 29. 7. 23, Ingoldby 492.

Yayıllışı: X. ve XIVa. 6a, 8, 8a, 8b, 9, 10.

Tragopogon glaber Hoffm. in Engl. u. Prantl Pflanzenfam. iv. 5, 365 (1892). *Geropogon glaber* L. Sp. Pl. ed. 2, 1109 (1762).

Kilia çiçekler açık leylâk renginde 24. 4. 24, Durham, 107.

Yayıllışı: V. 1, 2, 4a, 6a, 7, 12, 14.

T. porrifolius L. Sp. Pl. 789 (1753).

İlyasburnu, meyveli, 6. 5. 23, Kett 4; Angadere, seyrek meşe çalıkları içinde, 27. 7. 23, Ingoldby 486; Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 92.

Yayıllışı: VI. 1, 2, 2a, 3, 3b, 4, 4a, 6, 6a, 7, 8a, 13, 14, 16.

Xanthium spinosum L. Sp. Pl. 987 (1753).

Arıburnu, sahile yakın, Ağustos 1923, Ingoldby 560.

Yayıllışı: I. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6a, 7, 7a, 8, 8a, 8b, 9, 10, 10a, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Xeranthemum foetidum Moench. Meth. 582 (1794). *X. cylindraceum* S. et S. Prodr. Fl. Gr. ii. 172 (1813).

Angadere, 24. 7. 23, Ingoldby 465.

Yayıllışı: VI. XIII. ve XIVa. 2, 3, 3a, 3b, 4, 5, 6, 6a, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16.

CAMPANULACEAE

Asyneuma parviflora Turrill sp. nov.; ab *A. otites* (Boiss.) Bornm. in Beih. Bot. Centrbl. XXXVIII. 1921, 2, 347, floribus fructibusque minoribus receptaculo (ovario) omnino laeve epapilloso distinguitur.

Herba erecta. Radix crassa. Caules teretes, minute asperulo - puberuli deinde glabrescentes. Foliorum basilium laminae anguste oblanceolatae vel angustissime oblanceolatolineares, apice acutiusculae, basi in petiolum gradatim angustatae, usque ad 4 cm. longae et 7 mm. latae, margine fere integrae vel inconspicue dentatae minute asperulo - ciliatae, fere glabrescentes; petioli usque ad 4.5 cm. longi; folia caulina superne gradatim in bracteas transientia. Inflorescentia 1.5-7 cm. longa, multiflora; bracteae lineares, 2-3 mm. longae. Sepala uninervia, oblongo - lanceolata, 6.75 mm. longa, 0.75 mm. lata, acuta. Corolla circiter 5 mm. longa, lobis lineari - lanceolatis acutis. Stylus 5 mm. longus, apice in stigmatibus brevibus divisus, superne minutissime puberulus. Receptaculum (ovarium) breviter obconicum, 1 mm. altum, 1 mm. diametro, glabrum, longitudinaliter costatum. Capsula vix 4 mm. alta, 2 mm. diametro, omnino glabra, nitens, longitudinaliter valde costata. Semina late compresso - ellipsoidea, fere 1 mm. longa et 0.7 mm. lata, laevissima, nitentia.

Angadere, 1. 7. 23, Ingoldby 359, 360; Angadere, 15. 7. 23, Ingoldby 365; Büyük Yakacık tepe, 21. 7. 23, Ingoldby 426, 427.

Balansa, «ad radices Tauri Cilicici circum pagum Gulek Boghas», ve Nordmann «Transcaucasia ad fines Turcicas» tarafından toplanan örnekler arasından Boissier (Fl. Or. iii. 952 (1875)) *Asyneuma otites*'i *Podanthum otites* olarak tavsif etmiştir. Prof. Chodat, Balansa tarafından toplanan ve üzerinde Boissier'in teşhisi bulunan, biri çiçekli diğeri meyveli iki nümuneyi Kew'e göndermek nezaketinde bulunmuştur. Gelibolu örnekler ile bu tür arasında müşterek çok vasıflar bulunmasına mukabil bazı farklar da vardır.

Wiedemann tarafından Şuut ve Keşişdağ'dan toplanan çiçekli bir Örneğe Boissier bir dereceye akdar şüpheli olarak *P. otites* ismini vermiştir. Wiedemann'ı tarafından aynı yerden toplanan ve Kew'de bulunan bu bitkinin bir öneği de çiçekli ve meyveleri henüz olgunlaşmamış (ham) haldedir. Oldukça kat'i olmamakla beraber bunun *A. otites* değil ve fakat *Asyneuma parviflora* olacağı mülâhazasına mütemailim. Henüz olgunlaşmamış bir meyvesi içinde mevcut olan çiçek tablası (ovarium) tüysüz ve parlaktır. Sintenis'in topladığı ve P. Ascherson'un *Podanthum otites* Boiss.? olarak teşhisini koy-

duğu örnek (bu örnek halen 10. 7. 1883 tarih ve No. 1144 numara ile Kew'de mevcuttur) kat'iyetle söyleyebilirim ki *Asyneuma parviflora*'dır. Toplandığı yer çok basit olarak gösterilmiştir: Çanakkale Boğazı. Fakat örneklerin boğazın hangi yakasından toplanmış olduğunu öğrenemedim.

Yukarıdaki tavsifteki ölçüler Ingoldby'nin örneklerinden elde edilmiştir. 359 No. lu örnek nomenclature bakımından standart kabul edilebilir. Sintenisi 1144'ün bütün kısımları çok gelişmiştir. Yapraklar sap dahil 2.3 Dm. uzunluğa kadar boy alır. Çiçek dizilişi alt kısımlarda oldukça dallıdır ve 4.5 Dm. uzunluğa erişir.

Campanula lyrata Lamk. Encycl. i. 588 (1784).

Cambaz dere, kesif çalılarla kaplı oyuntular içinde (Gully) ve gölgeli yamaçlar üzerinde yaygın, 8. 5. 23, Ingoldby 156; İlyasburnu, 14. 5. 23, Kett 12.

Yayıllığı: X. 7.

Campanula macrostachya Kit. apud Willd. Enum. Hort. Berol. i. 213 (1809).

C. multiflora W. et K. Pl. Rar. Hung. iii. 292, t. 263 (1812), vide Kit. Addit. in Linnaea xxxii. 429 (1863).

Angadere, 22 - 24. 7. 23, Ingoldby 433.

Yayıllığı: XIX. 6a, 7, 8, 8a, 8b, 9, 10, 11.

Legousia pentagonia Thell. in Vierteljahr. Naturf. Ges. Zurich iii. 465 (1907).

Campanula pentagonia L. Sp. Pl. 169 (1753).

Kilia, yaygın ve bol, yer yer bulunduğu yeri halı gibi örtmüş, 12. 5. 23, Ingoldby 168; Şehitler sırtı, Arıburnu; 90 m., çiçekli, 16. 5. 23, Kett 28;

Anafarta ve Arıburnu, 16. 5. 24, Kett 119.

Yayıllığı: X. 1, 2a, 4a, 7.

Son numara altındaki örnekler muhtemelen yetişme yerinin kuraklığı sebebi ile bozulmuş, dejenere olmuşlardır. Örtüleri (indumentum) önemli derecede kesifleşmiş. Sık tüylerle örtülü iki örneği *Specularia speculum* var. *stricta* (Griseb. Spic. Fl. Rumel. ii. 279 (1844)) ya yaklaşmaktadır.

ERICACEAE

Arbutus andrachne L. Sp. Pl. ed. 2, 566 (1762).

Soğanlı dere ile Cambaz dere arasında, 8 - 11. 5. 23, Ingoldby 177.

Yayıllığı: X. ve Kıırma kadar. 1, 2, 2a, 3, 3a, 4, 6b, 7, 8b.

Arbutus unedo L. Sp. Pl. 395 (1753).

Arıburnu ve Soğan dere, yaygın, Kasım 1922, K e t t 85, dar yapraklı bir bitkiyi temsil eden örnek; meyvesi henüz olgunlaşmamış, 22 - 24. 7. 23, 442; Angadere, Büyük Yakaçak Tepe yakınları, meyveli, Ağustos 1923, I n g o l d b y 558.

Y a y ı l ı ş ı : VI. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 7, 7a, 13, 14, 15, 16.

Erica verticillata F o r s k. Fl. Aegypt. - Arab. 210 (1775).

Arıburnu ve İlyasburnu, yaygın, 2 - 3 fit boyunda, çiçekli, Kasım 1922, K e t t 81; Kilia, 18. 7. 23, I n g o l d b y 453.

Y a y ı l ı ş ı : X. 1, 2, 2a, 3, 3a, 3b, 4, 4a, 5, 6, 6b, 7, 13, 14.

PLUMBAGINACEAE

Goniolimon collinum Boiss. Fl. Or. iv. 855 (1879). *Statice collina* Griseb. Spic. Fl. Rumel. ii. 300 (1844).

Eceabat, sahildeki kayalıklar üzerinde, 18. 5. 23, I n g o l d b y 212; Arıburnu sahil, Mayıs 1923, I n g o l d b y 212a; Arıburnu, çiçekli, 22. 5. 23, K e t t 38; Kaba tepe, sahile yakın, 10. 6. 23, I n g o l d b y 323.

Y a y ı l ı ş ı : X. 6, 6a, 7, 8, 8a, 8b, 10.

Limonium vulgare Mill. Gard. Dict. ed. 8 (1768) var. **macrocladon** Salmon in Journ. Bot. XIII. 13 (1905). *Statice limonium* L. Sp. Pl. 274 (1753) var. *Macroclada* Boiss. in DC. Prodr. xii. 645 (1848).

Arıburnu yakınları, 1923 Ağustos ortası, I n g o l d b y 587.

Y a y ı l ı ş ı : (Varyetenin) X. Balkan, Yarımadası içersinde yayılışı en geniş olan bir varyete. 1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 6a, 7, 9, 13, 14, 15, 16.

(Devam edecek)

KİTAPLAR

Özeti yapan

Prof. Dr. Fikret SAATÇIOĞLU

Krahl - Urban, J. : Die Eichen (Forstliche Monographie der Traubeneiche und der Stieleiche), Verlag Paul Parey - Hamburg und Berlin, 1959.

Krahl - Urban, J. : Meşeler (Saplı ve Sapsız Meşenin ormancılık monografisi), Paul Parey - Hamburg ve Berlin, 1959. Fiyatı 108.5 T.L.

Sahife sayısı 288, resim ve grafik sayısı 110 adet olan bu eser beş bölümden ibarettir.

Birinci bölüm ; «Geçmişte Meşeler» :

Birinci bahis «Meşelerin tabii göçü ve yayılışı» dır. Her iki orta Avrupa Meşe türü için (*Q. sessiliflora* Salisb. = *petraea* (Matt.) Liebl. ve *Quercus pedunculata* Ehrh. = *robur* L. için vatan olarak Akdeniz sahası gösterilmektedir. Paleontolojik, coğrafi ve filogenetik bilgiler, Meşe cinsinin tropik ve subtropik orijinde bir bitki nesli olduğu ve bu neslin hicret yahut iklim değişimleriyle kuzey mutedil iklim alanlarına ulaştığı kanaatini haklı çıkarmaktadır. Her iki Meşe türünün kuzey ve doğu yayılış sınırlarının birinci plânda soğuk sınırı olarak kabul edilmesi gerekir. Sapsızmeşe Saplumeşeye nazaran yalnız soğuğa karşı değil, umumiyetle iklim karşı daha çok hassastır. Her iki tür için dikey yayılıştaki genel kaide-ler verilemez; toprak, coğrafi mevki ve bilhassa ekspozisyon önemli değişikliklere sebep olur.

İkinci bahis «Çok eski çağlarda, orta çağ ve içinde bulunduğumuz zamana kadar Meşeler» dir. Bu başlık altında daha ziyade Meşelerin orta Avrupa'ya ait olan tarihi tetkik mevzuu edilmiştir.

İkinci bölüm ; «İçinde bulunduğumuz zamanda Meşeler» :

Birinci bahis «Meşelerin bugünkü yayılışları» dır. Çeşitli memleketlerdeki Meşe sahasının nisbetleri mevzuunda Yunanistan % 35, Belçika